

Tuimelaar en vleet graag terug in de Noordzee

Stefan Pasma vraagt zich af waar die beloofde elf zeereservaten in de Noordzee blijven, die er in 2015 zouden zijn.

Met het warme weer van de afgelopen weken zoeken veel mensen verkoeling aan de Noordzeekust. Wat de meeste badgasten waarschijnlijk niet beseffen is dat ze een verfrissende duik nemen in wat ooit een van 's werelds natuurrijkste zeeën was: de Noordzee.

Tot aan de Tweede Wereldoorlog was deze nog het leefgebied van de twee meter lange Atlantische blauwvintonijn en een bijna even grote soort rog, de vleet. Er werd in die tijd zelfs nog volop gevestigd op deze dieren. Met de verbetering van de vistechnieken en intensivering van de visserij verdwenen deze soorten vrijwel geheel uit de Noordzee. Tot aan de jaren dertig van de vorige eeuw leefde er bij Den Helder nog een grote groep tuimelaars, een dolfijnensoort, die te zien waren vanaf de veerboot naar Texel.

Op het vaste land kwam in de 20ste eeuw, na een aarzelend begin, de natuurbescherming op gang. Zo zijn er onder meer twintig nationale parken ingesteld. Hoewel het ook met de landnatuur nog lang geen rozengeur en maneschijn is, is men er wel in geslaagd om de voortdurende afname van de biodiversiteit rond 2000 eindelijk te stoppen. Sindsdien is er op het land sprake van een heel voorzichtig herstel van de biodiversiteit. Op de Noordzee daarentegen, ontbreken beschermde natuurgebieden nog steeds.

In de jaren negentig waren er vergaande plannen voor het instellen van de eerste vijf van in totaal elf zeereservaten. In 2015 zou de klus geklaard moeten zijn. Een zeereservaat is een beschermd zeegebied: er zijn geen economische activiteiten toegestaan zoals visserij, zandwinning of het bouwen van windmolenparken. Zeereservaten zijn te beschouwen als de nationale parken van de zee. De

Onderwater-natuur van de Doggersbank in de Noordzee. FOTO COR KUYVENHOVEN

eerste vijf zeereservaten – de Klaverbank, het Friese Front, de Doggersbank, de Centrale Oestergronden en de Kustzone – zijn echter anno 2014 nog niet ingesteld, laat staan dat ze de status van nationaal park hebben gekregen. Wel zijn in 2008 nog drie gebieden aangewezen 'als te gaan beschermen Natura 2000-gebied', maar daarna werd het stil.

Caribisch gebied

We zouden een voorbeeld kunnen nemen aan onze drie gemeenten aan de andere kant van de Atlantische Oceaan in het Caribisch gebied, Sint-Eustatius, Saba en Bonaire. Er zijn rond die eilanden maar liefst vier grote National Marine Parks ingesteld, waaronder het beroemde Bonaire National Marine Park: het oud-

ste zeereservaat ter wereld. Hoewel er in de Noordzee geen koraalriffen voorkomen, doet de natuur van een gezonde, herstelde Noordzee in potentie niet onder voor die van de Cariben, met aansprekende walvissoorten als bultrug, dwergvinvis en noordkaper. Ook reuzenhaai, die wel tien meter lang worden, zal weer vaker opduiken in een gezonde Noordzee. Het dier voedt zich overigens met plankton en is dus niet gevaarlijk voor de mens. Wat verder van de kust, op open zee, kan de bedreigde haringhaai, nauw verwant aan de beruchte witte haai, wellicht terugkeren.

Onderzoekers van het Wageningse onderzoeksinstituut Imares hebben geadviseerd om uiteindelijk een kwart van de Noordzee te sluiten

voor visserij. Zelfs de door veel natuurbeschermers gehekelde staatssecretaris Henk Bleker, wilde nog in 2011 dat in 10 tot 15 procent van de Noordzee niet meer gevestigd zou worden. Over nog geen half jaar is het 2015, het jaar waarin er elf zeereservaten zouden zijn aangewezen. Ik ben dan ook heel benieuwd wat staatssecretaris Sharon Dijksma in de komende maanden gaat besluiten. Het zal waarschijnlijk niet meer lukken om volgend jaar elf nationale parken op de Noordzee te hebben ingesteld, maar wat let haar om met ingang van 2015 alvast een visserijverbod in te stellen in een aantal van die beoogde zeereservaten?

Over een paar jaar kunnen dan de eerste Nationale Mariene Parken in de Noordzee gerealiseerd zijn.

Stefan Pasma

publicist en oprichter van de website Ongerepte-Natuur.nl